

Tizennégy bábu

Ladányi István

...belekerülünk a képbe

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Elvegyültek... elme-gyü... egy-be-gyültek. Egybegyültek! Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Egybegyültek! Azért jöttünk most itt össze ilyen szép számban (mitől lesz szép egy szám?!), tehát azért jöttünk most itt ennyien össze, mert a szervezők nagyon okosan mindenkit erre az egy időpontra hívtak, né találgassák a népek, hogy mikor nyílik már a kiállítás, né járjanak ide, hogy megnyílt-e már, hanem így együtt szépen megnyitjuk, s akkor mindénki tudja, hogy bē lehet jönni. Nagy megtiszteltetés számomra, hogy én nyithatom még ezt a kiállítást. Azért is vállaltam el. Ha valaki olyan hívtott volna, aki nem ilyen jó, neves, vagyis jónevű képzőművész, mint *Györgydéák György*, hanem csak olyan, akinek az lenne a megtiszteltetés, hogy én nyitom még a kiállítását, akkor egészen más lenne a helyzet. Egyébként tényleg nagy megtiszteltetés, ezért is vagyok ilyen zavarban, úgyhogy kitaláltam ezt a *szelepét*, és ezen *kélesztül* léngedhetem a megnyitást gátló feszültségüket.

Mielőtt még nagyon elérékényülnének, figyelmeztetem Önöket, hogy kár beleélnünk magunkat a beszédbe, mert úgy az aranymetszet tájkának Nagykarcsi úgyis bevonul a tűzi-játékkal vagy a kenesei asszonykórussal, aztán úgy járunk, mint az egyszerű tárlatmegnyitó, kezdhetjük újra építeni a katarzist.

Ha már a művészetéknél tartunk, elmondom, miért tartom jónevű képzőművésznek Györgydéák Györgyöt. Amikor először találkoztam Gyurival, most már ugye mondhatom így, hogy Gyuri, tehát, amikor először találkoztunk, és megmondta, hogy őt hogy hívják, vagyis hogy mi a neve, nagyon elcsodálkoztam. Mert ugye, hogy lehet valakinek ilyen neve!? Hogy lehet ilyen névvel komolyan élni? Aztán ahogy jobban megismertem, láttam, mivel foglalkozik, kiderült, hogy igazam van. A nevét ugyan nagyon komolyan vészi, egyébként nem komoly ember. Mindig mosolyog. Csak tudnám, mi olyan érdekes neki.

Komolytalanságát jelzi az is, hogy milyen csalafinta módon készíti bábuait, képeit. Összeszed minden biszbaszt, limlomot, szöszmöszt, összehordja őket egy helyre, aztán már csak válogat, összerakja a készből a készet. Fölhasználja mások holt munkáját, ahogy azt a közgazdaságtan mondaná. Mert képzeljék el, mennyi munka van egy törött széklámban, egy-egy téxtildarabban, mennyi simogatás a Sirály KTSZ szoborba épített pécsetnyomójában, mennyi víz, mennyi szél, mennyi nap, mennyi idő a nádszálakban, a partra vetett hordalékban, mennyi vonat, mennyi fütty, mennyi zakatolás benne volt már abban a jó öreg talpfában, amikor a kezébe került. Hát így könnyű vonatot csinálni, kedves Gyuri. Még

aztán felhasználni a pipacs szép katonás fejét!

Dicsérni szokták azért is, hogy mennyi játékoság, mennyi báj van ezekben a bábokban. A katalógusban írja az egyik „bértollnok”, hogy a játékot, a játékoságot tartja Györgydeák művészete egyik megkülönböztető jegyének. Hát én nem lennék annyira oda ezzel a játékosággal. Mert mibe kerül ez művészünknek? Hiszen ott van neki készen a három gyerek, a neveiket is megmondom, a katalógusban maga a művész is bevallja ezt, tehát név szerint *Luca, Janka* és *Máté*. Otthon marad vigyázni rájuk, égyébként is szereti a gyerekeket, né higgyék tehát, hogy ez valamiféle áldozat lenne tőle, játszik velük, foglalkoztatja őket, és már készen is vannak a bábok. Hiába is próbálná mindezt tagadni, ha eléggé figyelmesen nézik ezeket a figurákat, megláthatják, hogy ott van bennük a szeretet, a játék, a foglalkozás, ott vannak bennük a gyerekek.

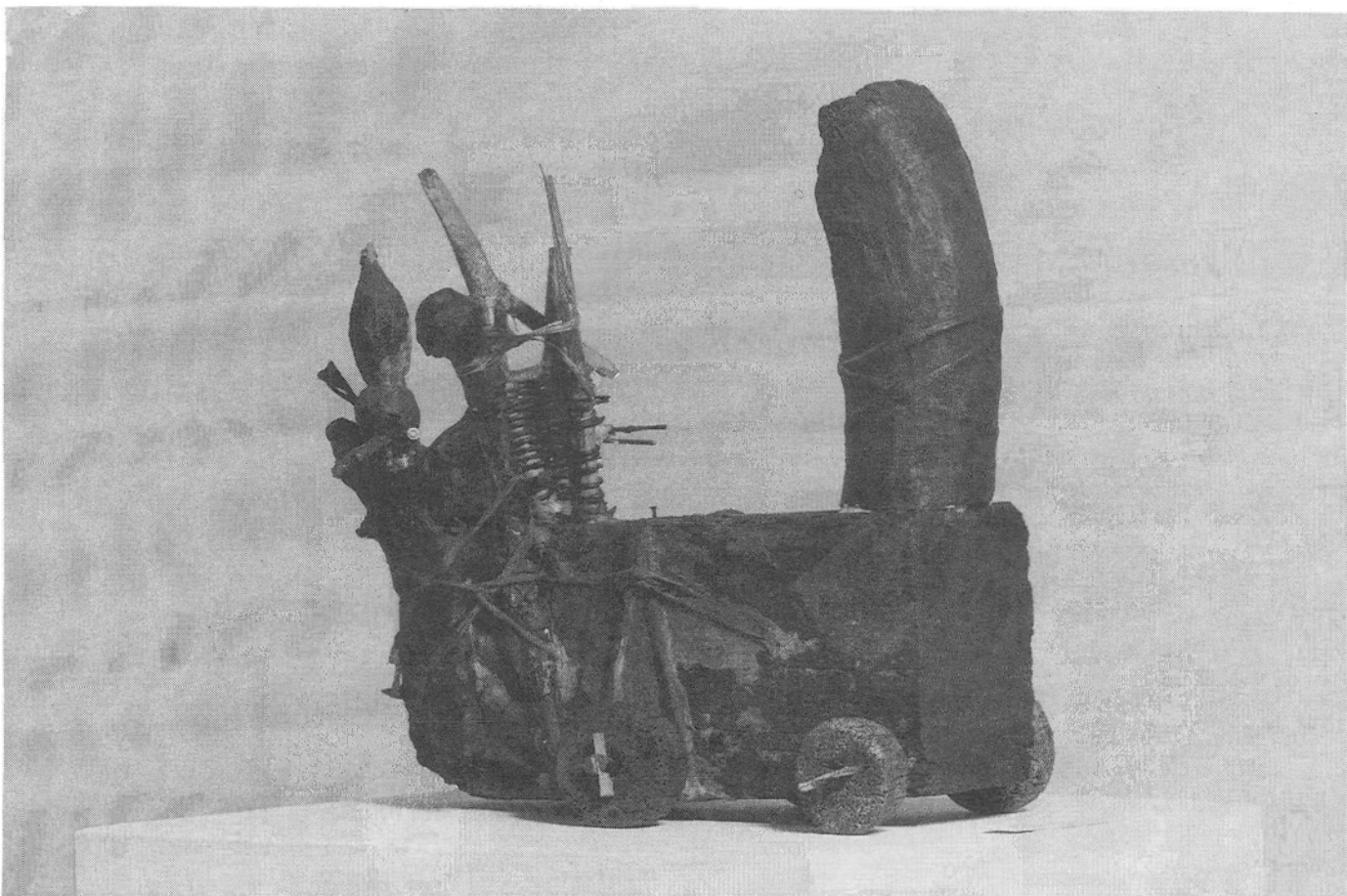
Ha már így szóhoz jutottam, elmondanám még, hogy a táblaképekkel is vannak gondjaim. Nem lehet tudni, hogy mettől meddig tartanak. A keretek is csak azért vannak, hogy valahol vége legyen a képnek. Azért is ilyenek a keretek, nem olyan szép fényesek, amilyenbe egy rendes festményt szoktak tenni, mert ő előre bekeretézi a képet, hogy tudja, méttől meddig kell festeni. És égyáltalán nem lep meg, hogy ilyen kicsik. Jellemző, hogy így sém tud parancsolni magának, mert azon az égy oldalán, ahova nem tud keretét tenni, ez a képnek a felőlünk lévő tere, nem is tudja kontrollálni magát. Innén van az, hogyha szembe állunk a képeivel, sose tudhatjuk biztosan, meddig van a műalkotás és hol kezdődünk mi. Mert itt van például ez, amelyikből itt kilóg valamilyen előre

elkészített fadarab. Na most, ha nagyon közel megyünk hozzá, hogy olybá tűnjék, mintha értenék hozzá, és a téchnikát próbáljuk megfejteni, akkor nemcsak az a gond, hogy kibökheti a kép a szemünket, hanem belekerülünk a képbe. Jól fogunk kinézni. Az a másik még még ravaszabb. Annak bē kell nézni az égyik szemén, és csak akkor tárul elénk a látványa. Ha a másik szemét is befogjuk, akkor nem látunk semmit. Csodálom, hogy nem kell érte külön fizetni. Csak azt nem tudom, hogy akkor mi van a képpel, ha sēnki sē néz bele? Igen, és mi lēs a bábokkal, ha mi hazamēgyünk?

Nem szóltam még a mēvek címeiről. Szerintem nem is ezek az igazi címeik, ezeket csak úgy kitalálja az igazi nevük helyett, hogy félrevezessēn minket, nehogy megtudjuk, mi van a képēn. Sőt, én azt gyanítom, hogy a képek alatt van égy másik kép, talán több kép is van égymás alatt, legalul pedig ott van az igazi, és ez mindégyik képēn ugyanaz, csak nem mutatja meg nekünk. Ezért mosolyog a bajusza alatt.

Van tehát mire figyelnünk ezēn a kiállitáson, talán még olyasmi is akad, amire nem mutattam rá elemzēsēmben. Úgy-hogy, tisztēlt Hōlgyeim és Uraim, élve a mēvész űrtől kapott mēgtisztēlő fēlhatalmazással, ezēnnel átadom Önöknek ezt a három szobányi teret, ezt a néhány hētnyi időt, ebbe a három szobába és néhány hēbbe sūrített rejtőzést, játékot, szeretetét, éljēnek vele.

Elhangzott a veszprémi Vár Galériában Györgydeák György kiállításának megnyitóján, 1994. július 1-én.

Mozdony